శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే అష్టషష్టితమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే అష్టషష్టితమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
దుర్యోధనసుతాం రాజన్ లక్ష్మణాం సమితింజయః।
స్వయంవరస్థామహరత్ సాంబో జాంబవతీసుతః ॥ **1** ॥

కౌరవా కుపితా ఊచుర్దుర్వినీతోఽయమర్భకః।
కదర్థీకృత్య నః కన్యామకామామహరద్ బలాత్ ॥ **2** ॥

బధ్నీతేమం దుర్వినీతం కిం కరిష్యంతి వృష్ణయః।
యేఽస్మత్ప్రసాదోపచితాం దత్తాం నో భుంజతే మహీం ॥ **3** ॥

నిగృహీతం సుతం శ్రుత్వా యద్యేష్యంతీహ వృష్ణయః।
భగ్నదర్పాః శమం యాంతి ప్రాణా ఇవ సుసంయతాః ॥ **4** ॥

ఇతి కర్ణః శలో భూరిర్యజ్ఞకేతుః సుయోధనః।
సాంబమారేభిరే బద్ధుం కురువృద్ధానుమోదితాః ॥ **5** ॥

దృష్ట్వానుధావతః సాంబో ధార్తరాష్ట్రాన్ మహారథః।
ప్రగృహ్య రుచిరం చాపం తస్థౌ సింహ ఇవైకలః ॥ **6** ॥

తం తే జిఘృక్షవః క్రుద్ధాస్తిష్ఠ తిష్ఠేతి భాషిణః।
ఆసాద్య ధన్వినో బాణైః కర్ణాగ్రణ్యః సమాకిరన్ ॥ **7** ॥

సోఽపవిద్ధః కురుశ్రేష్ఠ కురుభిర్యదునందనః।
నామృష్యత్తదచింత్యార్భః సింహః క్షుద్రమృగైరివ ॥ **8** ॥

విస్ఫూర్జ్య రుచిరం చాపం సర్వాన్ వివ్యాధ సాయకైః।
కర్ణాదీన్ షడ్రథాన్ వీరాంస్తావద్భిర్యుగపత్ పృథక్ ॥ **9** ॥

చతుర్భిశ్చతురో వాహానేకైకేన చ సారథీన్।
రథినశ్చ మహేష్వాసాంస్తస్య తత్తేఽభ్యపూజయన్ ॥ **10** ॥

తం తు తే విరథం చక్రుశ్చత్వారశ్చతురో హయాన్।
ఏకస్తు సారథిం జఘ్నే చిచ్ఛేదాన్యః శరాసనం ॥ **11** ॥

తం బద్ధ్వా విరథీకృత్య కృచ్ఛ్రేణ కురవో యుధి।
కుమారం స్వస్య కన్యాం చ స్వపురం జయినోఽవిశన్ ॥ **12** ॥

తచ్ఛ్రుత్వా నారదోక్తేన రాజన్ సంజాతమన్యవః।
కురూన్ ప్రత్యుద్యమం చక్రురుగ్రసేనప్రచోదితాః ॥ **13** ॥

సాంత్వయిత్వా తు తాన్ రామః సన్నద్ధాన్ వృష్ణిపుంగవాన్।
నైచ్ఛత్ కురూణాం వృష్ణీనాం కలిం కలిమలాపహః ॥ **14** ॥

జగామ హాస్తినపురం రథేనాదిత్యవర్చసా।
బ్రాహ్మణైః కులవృద్ధైశ్చ వృతశ్చంద్ర ఇవ గ్రహైః ॥ **15** ॥

గత్వా గజాహ్వయం రామో బాహ్యోపవనమాస్థితః।
ఉద్ధవం ప్రేషయామాస ధృతరాష్ట్రం బుభుత్సయా ॥ **16** ॥

సోఽభివంద్యాంబికాపుత్రం భీష్మం ద్రోణం చ బాహ్లికం।
దుర్యోధనం చ విధివద్ రామమాగతమబ్రవీత్ ॥ **17** ॥

తేఽతిప్రీతాస్తమాకర్ణ్య ప్రాప్తం రామం సుహృత్తమం।
తమర్చయిత్వాభియయుః సర్వే మంగలపాణయః ॥ **18** ॥

తం సంగమ్య యథాన్యాయం గామర్ష్యం చ న్యవేదయన్ ।
తేషాం యే తత్ప్రభావజ్ఞాః ప్రణేముః శిరసా బలం ॥ **19** ॥

బంధూన్ కుశలినః శ్రుత్వా పృష్ట్వా శివమనామయం ।
పరస్పరమథో రామో బభాషేఽవిక్లవం వచః ॥ **20** ॥

ఉగ్రసేనః క్షితీశేశో యద్ వ ఆజ్ఞాపయత్ ప్రభుః ।
తదవ్యగ్రధియః శ్రుత్వా కురుధ్వం మావిలంబితం ॥ **21** ॥

యద్ యూయం బహవస్త్వేకం జిత్వాధర్మేణ ధార్మికం ।
అబధ్నీతాథ తన్మృష్యే బంధూనామైక్యకామ్యయా ॥ **22** ॥

వీర్యశౌర్యబలోన్నద్ధమాత్మశక్తిసమం వచః ।
కురవో బలదేవస్య నిశమ్యోచుః ప్రకోపితాః ॥ **23** ॥

అహో మహచ్చిత్రమిదం కాలగత్యా దురత్యయా ।
ఆరురుక్షత్యుపానద్ వై శిరో ముకుటసేవితం ॥ **24** ॥

ఏతే యౌనేన సంబద్ధాః సహశయ్యాసనాశనాః ।
వృష్ణయస్తుల్యతాం నీతా అస్మద్దత్తనృపాసనాః ॥ **25** ॥

చామరవ్యజనే శంఖమాతపత్రం చ పాండురం ।
కిరీటమాసనం శయ్యాం భుంజంత్యస్మదుపేక్షయా ॥ **26** ॥

అలం యదూనాం నరదేవలాంఛనై -
ర్దాతుః ప్రతీపైః ఫణినామివామృతం ।
యేఽస్మత్ప్రసాదోపచితా హి యాదవా
ఆజ్ఞాపయంత్యద్య గతత్రపా బత ॥ **27** ॥

కథమింద్రోఽపి కురుభిర్భీష్మద్రోణార్జునాదిభిః ।
అదత్తమవరుంధీత సింహగ్రస్తమివోరణః ॥ **28** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
జన్మబంధుశ్రియోన్నద్ధమదాస్తే భరతర్షభ।
ఆశ్రావ్య రామం దుర్వాచ్యమసభ్యాః పురమావిశన్ ॥ **29** ॥

దృష్ట్వా కురూణాం దౌఃశీల్యం శ్రుత్వావాచ్యాని చాచ్యుతః।
అవోచత్ కోపసంరబ్ధో దుష్ప్రేక్ష్యః ప్రహసన్ ముహుః ॥ **30** ॥

నూనం నానామదోన్నద్ధాః శాంతిం నేచ్ఛంత్యసాధవః।
తేషాం హి ప్రశమో దండః పశూనాం లగుడో యథా ॥ **31** ॥

అహో యదూన్ సుసంరబ్ధాన్ కృష్ణం చ కుపితం శనైః।
సాంత్వయిత్వాహమేతేషాం శమమిచ్ఛన్నిహాగతః ॥ **32** ॥

త ఇమే మందమతయః కలహాభిరతాః ఖలాః।
తం మామవజ్ఞాయ ముహుర్దుర్భాషాన్ మానినోఽబ్రువన్ ॥ **33** ॥

నోగ్రసేనః కిల విభుర్భోజవృష్ణ్యంధకేశ్వరః।
శక్రాదయో లోకపాలా యస్యాదేశానువర్తినః ॥ **34** ॥

సుధర్మాఽఽక్రమ్యతే యేన పారిజాతోఽమరాంఘ్రిపః।
ఆనీయ భుజ్యతే సోఽసౌ న కిలాధ్యాసనార్హణః ॥ **35** ॥

యస్య పాదయుగం సాక్షాత్ శ్రీరుపాస్తేఽఖిలేశ్వరీ।
స నార్హతి కిల శ్రీశో నరదేవపరిచ్ఛదాన్ ॥ **36** ॥

యస్యాంఘ్రిపంకజరజోఽఖిలలోకపాలై -
    ర్మౌల్యుత్తమైర్ధృతముపాసితతీర్థతీర్థం।
బ్రహ్మా భవోఽహమపి యస్య కలాః కలాయాః
    శ్రీశ్చోద్వహేమ చిరమస్య నృపాసనం క్వ ॥ **37** ॥

భుంజతే కురుభిర్దత్తం భూఖండం వృష్ణయః కిల।
ఉపానహః కిల వయం స్వయం తు కురవః శిరః ॥ **38** ॥

అహో ఐశ్వర్యమత్తానాం మత్తానామివ మానినాం।
అసంబద్ధా గిరో రూక్షాః కః సహేతానుశాసితా ॥ **39** ॥

అద్య నిష్కౌరవీం పృథ్వీం కరిష్యామీత్యమర్షితః।
గృహీత్వా హలముత్తస్థౌ దహన్నివ జగత్త్రయం ॥ **40** ॥

లాంగలాగ్రేణ నగరముద్విదార్య గజాహ్వయం।
విచకర్ష స గంగాయాం ప్రహరిష్యన్నమర్షితః ॥ **41** ॥

జలయానమివాఘూర్ణం గంగాయాం నగరం పతత్।
ఆకృష్యమాణమాలోక్య కౌరవా జాతసంభ్రమాః ॥ **42** ॥

తమేవ శరణం జగ్ముః సకుటుంబా జిజీవిషవః।
సలక్ష్మణం పురస్కృత్య సాంబం ప్రాంజలయః ప్రభుం ॥ **43** ॥

రామ రామాఖిలాధార ప్రభావం న విదామ తే।
మూఢానాం నః కుబుద్ధీనాం క్షంతుమర్హస్యతిక్రమం ॥ **44** ॥

స్థిత్యుత్పత్త్యప్యయానాం త్వమేకో హేతుర్నిరాశ్రయః।
లోకాన్ క్రీడనకానీశ క్రీడతస్తే వదంతి హి ॥ **45** ॥

త్వమేవ మూర్ధ్నేదమనంత లీలయా
భూమండలం బిభర్షి సహస్రమూర్ధన్।
అంతే చ యః స్వాత్మని రుద్ధవిశ్వః
శేషేఽద్వితీయః పరిశిష్యమాణః ॥ **46** ॥

కోపస్తేఽఖిలశిక్షార్థం న ద్వేషాన్న చ మత్సరాత్।
బిభ్రతో భగవన్ సత్త్వం స్థితిపాలనతత్పరః ॥ **47** ॥

నమస్తే సర్వభూతాత్మన్ సర్వశక్తిధరావ్యయ।
విశ్వకర్మన్ నమస్తేఽస్తు త్వాం వయం శరణం గతాః ॥ **48** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం ప్రపన్నైః సంవిగ్నైర్వేపమానాయనైర్బలః।
ప్రసాదితః సుప్రసన్నో మా భైష్టేత్యభయం దదౌ ॥ **49** ॥

దుర్యోధనః పారిబర్హం కుంజరాన్ షష్టిహాయనాన్।
దదౌ చ ద్వాదశశతాన్యయుతాని తురంగమాన్ ॥ **50** ॥

రథానాం షట్సహస్రాణి రౌక్మాణాం సూర్యవర్చసాం।
దాసీనాం నిష్కకంఠీనాం సహస్రం దుహితృవత్సలః ॥ **51** ॥

ప్రతిగృహ్య తు తత్ సర్వం భగవాన్ సాత్వతర్షభః।
ససుతః సస్నుషః ప్రాగాత్ సుహృద్భిరభినందితః ॥ **52** ॥

తతః ప్రవిష్టః స్వపురం హలాయుధః
సమేత్య బంధూననురక్తచేతసః।
శశంస సర్వం యదుపుంగవానాం
మధ్యే సభాయాం కురుషు స్వచేష్టితం ॥ **53** ॥

అద్యాపి చ పురం హ్యేతత్ సూచయద్ రామవిక్రమం।
సమున్నతం దక్షిణతో గంగాయామనుదృశ్యతే ॥ **54** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం దశమస్కంధే
ఉత్తరార్ధే హాస్తినపురకర్షణరూపసంకర్షణవిజయో నామ అష్టషష్టితమోఽధ్యాయః ॥